

Samen sterk voor Overijssel

Verkiezingsprogramma 2011-2015

CDA
Overijssel

Inhoudsopgave

1.	Inleiding en samenvatting	3
2.	Sociale infrastructuur, jeugd en gezin en cultuur	5
2.1	Sociale infrastructuur	5
2.2	Jeugd en gezin	5
2.3	Cultuur	6
3.	Ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid	7
3.1	Ruimte	7
3.2	Goed wonen in Overijssel	8
3.3	Land- en tuinbouw	9
3.4	Natuur en landschap	10
3.5	Water	11
3.6	Milieu	11
3.7	Plattelandsontwikkeling	12
4.	Economische duurzaamheid	13
4.1	Bevordering van innovatie	13
4.2	Economisch vitaal platteland	14
4.3	Duurzame energie	14
4.4	Ruimte voor bedrijven	15
4.5	Mobiliteit en bereikbaarheid	16
5.	Bestuur en financiën	20

Secretariaat CDA-Overijssel

Postbus 17 8120 AA Olst

Telefoon: (0570) 565661, fax: (0570) 565882

E-mail: overijssel@cda.nl

www.cdaoverijssel.nl

1. Inleiding en samenvatting

De voor ons liggende nieuwe Statenperiode 2011–2015 start op een moment waarop onze samenleving en economie zwaar op de proef worden gesteld. De gevolgen daarvan worden ook in de provincie Overijssel stevig gevoeld. Vraagstukken rond bevolkingskrimp, vergrijzing, verduurzaming van de maatschappij en solidariteit tussen generaties en bevolkingsgroepen, zijn meer dan ooit actueel. Maar ook traditionele uitdagingen als bestrijding van de (jeugd)werkloosheid, veiligheid, mobiliteit, ruimtelijke inrichting (woningen, bedrijven en buitengebied), vragen onze aandacht en soms nieuwe oplossingen.

Het CDA gaat deze uitdagingen graag aan, hopelijk met een grote steun van de kiezers. Wij beschouwen het als onze opdracht om dit vanuit onze uitgangspunten vorm te geven:

- **Publieke gerechtigheid:**
Een betrouwbare overheid stelt duidelijke grenzen en geeft de burger zekerheid. De overheid houdt zich zelf ook aan die grenzen en handhaaft grondrechten. De overheid moet een schild zijn voor de zwakken en zorg dragen voor een sociaal vangnet. Ziek of gezond, met of zonder werk – iedereen moet verzekerd zijn van een bestaansminimum. Dat is de basis, zodat iedereen ook kan meewerken en meedoen in de samenleving.
- **Gespreide verantwoordelijkheid:**
We zijn samen verantwoordelijk voor een goede samenleving. Beslissingen moeten we nemen op de plekken die daar het meest geschikt voor zijn. En taken moeten uitgevoerd worden door de organisaties of mensen daar het meest geschikt voor zijn. Bijvoorbeeld in het gezin, in vakbonden of werkgeversorganisaties, in het bedrijfsleven of bij de gemeente. De overheid moet haar grenzen kennen. Burgers en organisaties krijgen vrijheid, maar worden ook aangesproken op hun verantwoordelijkheid. Zo voorkom je een betuttelende overheid. Vrijheid en verantwoordelijkheid gaan hand in hand.
- **Solidariteit:**
Er moet solidariteit zijn tussen generaties en tussen arm en rijk, stad en platteland. We leven niet alleen voor onszelf, maar we zijn pas mens door met elkaar te leven. We moeten het samen doen. De overheid zorgt voor de basis van sociale zekerheid: voor iedereen is er gezondheidszorg, onderwijs en inkomen. Met deze basis moeten we als mensen voor elkaar zorgen. Ook maatschappelijke organisaties helpen daarbij.
- **Rentmeesterschap:**
Er wordt verantwoord omgegaan met de samenleving, natuurlijke hulpbronnen en het milieu, met mens en natuur. We dragen de aarde goed over aan volgende generaties. De overheid stimuleert dat mensen zich gedragen als goede rentmeesters.
De overheid moet zelf ook een goede rentmeester zijn. Dit betekent dat de overheid de gaven en talenten van alle burgers moet benutten, dat ze haar financiën goed op orde moet hebben en investeert in duurzaamheid.

Het CDA is ervan overtuigd dat de provincie een bestuurslaag is die er toe doet. De kerntaken van de provincie Overijssel zijn: ruimte, infrastructuur, regionale economie, milieu/energie, water, landelijk gebied, culturele infrastructuur en sociaal flankerend beleid.

Als brug tussen het Rijk en de gemeenten vervult de provincie met name op de terreinen van ruimte, economie en natuur een belangrijke rol. In Overijssel wordt hieraan vorm gegeven door met gemeenten, waterschappen en maatschappelijke organisaties samen te werken aan betekenisvolle ontwikkelingen en duurzame oplossingen, vanuit een gezamenlijke agenda.

Resultaten

In de afgelopen 4 jaar is door het CDA in Overijssel veel tot stand gebracht. Om een paar zaken te noemen:

- Er is flink geïnvesteerd in groen en water, bijvoorbeeld bij de Gebiedsontwikkeling IJsseldelta, die in het stroomgebied van de IJssel veiligheid, werkgelegenheid, natuur en wonen toekomstbestendig mogelijk maakt.
- Er zijn met alle gemeenten in Overijssel goede afspraken gemaakt over de aantallen en soorten woningen die zij de komende jaren gaan realiseren. Via gerichte regelingen is de bouwsector gestimuleerd. Het uiteindelijke doel is passende en betaalbare huisvesting in een goede en veilige woonomgeving, voor iedereen.

- Mantelzorg en vrijwilligers zijn het cement van onze samenleving. Het CDA heeft mogelijk gemaakt dat hiervoor een grootschalige wervingscampagne heeft plaatsgevonden.
- Met het programma 'Overijssel werkt' zijn diverse innovatieprogramma's gestart. Dit draagt bij aan vernieuwende bedrijven en banen voor de toekomst.
- De agrarische sector is van betekenis in Overijssel. Juist ook de agrarische sector wordt actief ondersteund en gestimuleerd tot innoveren. Tegelijk zijn ook andere economische dragers van het platteland, zoals recreatie en toerisme, actief ondersteund. De zogenaamde groene diensten (betaling aan boeren en andere grondeigenaren voor herstel en beheer landschap) zijn dankzij CDA-inzet in Overijssel een succes aan het worden.
- Om de economie een impuls te geven, zijn met gemeenten afspraken en programma's gemaakt over het versneld investeren van Essent-gelden onder meer in het programma 'Investeren met gemeenten', Kennispark Twente, versterking van de toeristische infrastructuur en het opwaarderen en revitaliseren van stationsomgevingen.
- Er is veel geïnvesteerd in het verbeteren van de infrastructuur. De schop ging in de grond bij onder andere de A35/N35 en de N50. Daarnaast investeerde de provincie in uitbreiding van het fietspadennetwerk en de verbetering van provinciale wegen en vaarwegen

Kortom, het CDA heeft veel bereikt voor de burgers en bedrijven in onze provincie, in de stad en op het platteland.

Prioriteiten in de komende periode

Wij willen de ingezette lijn de komende jaren doortrekken, waarbij wij onder andere prioriteit willen geven aan de volgende ontwikkelingen:

- Wij blijven ons inzetten voor de projecten die we gestart zijn en maken deze af!
- Nederland is meer dan de Randstad. Wij blijven ons hard maken voor investeringen die onze bereikbaarheid en leefbaarheid waarborgen en vergroten, zoals verbreding van de A1 en optimalisatie van het Openbaar Vervoer.
- De provincie sluit met alle gemeenten een 'sociaal pact', waarin afspraken worden gemaakt over versterking van de sociale infrastructuur (verenigingsleven, kerken, sport, etc.).
- Ruimtelijke ontwikkeling is een kerntaak van de provincie. Dynamische steden met een vitaal platteland zijn sleutelbegrippen. Dit betekent: een zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik en het versterken van landbouw, natuur, water en landschap. Daarbij houden we rekening met nieuwe ontwikkelingen.
- De provincie moet dicht bij de burger worden gebracht. Communicatie en dienstverlening staan op hoog niveau. Op elke vraag wordt binnen 5 werkdagen gereageerd, procedures worden versneld, regels worden vereenvoudigd of afgeschaft en er is een goede klachtenafhandelingsprocedure.
- De herstructurering van bestaande bedrijventerreinen wordt samen met gemeenten voortgezet. Er moet ruimte blijven voor lokaal gewortelde bedrijven.
- Bevorderen van mobiliteit, bereikbaarheid en verkeersveiligheid door verbetering openbaar vervoer en aanpak van specifieke knelpunten in het wegennet.
- Wij willen de uitstoot van CO₂ in 2017 met 30% terugbrengen.

Wij verwijzen u voor ons complete programma graag naar de volgende pagina's. Per onderdeel wordt telkens kort aangegeven wat de visie van het CDA is, wat er de afgelopen bestuursperiode is bereikt en volgt een opsomming van Programmapunten voor de komende periode.

Op onze website www.cdaoverijssel.nl vindt u meer informatie en achtergronden bij het programma.

Hebt u vragen of suggesties, schroom dan niet om contact met ons op te nemen op telefoonnummer 0570-565661 of per e-mail op overijssel@cda.nl.

Het bestuur van CDA Overijssel,
Hester Maij, voorzitter
Pieter-Jan van Zanten, vicevoorzitter

2. Sociale infrastructuur, jeugd & gezin, cultuur

2.1 Sociale infrastructuur

Overijssel is een actieve provincie. Veel mensen zetten zich in voor de samenleving en doen vrijwilligerswerk. Het CDA is daar trots op en wil dit verder versterken. Er kan worden gesteld dat het met de meeste inwoners goed gaat.

Het CDA vindt dat mensen zelf verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van de Overijsselse samenleving. Daar waar de sociale structuur sterk is, zijn er minder problemen en wordt er minder beroep op zorg- en hulpverlening en justitie gedaan. Het CDA wil de gemeenschappen helpen wanneer een sterke sociale structuur niet meer vanzelfsprekend is. Niet door het over te nemen, maar door inwoners in staat te stellen die verantwoordelijkheid (weer) op te pakken.

Wat hebben we de afgelopen periode bereikt?

- In alle gemeenten zijn talloze sportaccommodaties mede mogelijk gemaakt door de bijdrage van de provincie van € 5 per inwoner.
- Er is extra geld beschikbaar gesteld voor maatschappelijke inzet van sportverenigingen t.b.v. risicojongeren.
- De alcoholbestrijding campagnes in Twente en IJsselland zijn ondersteund.
- De opzet van grootschalige promotie- en wervingscampagnes voor vrijwilligers en mantelzorg.
- Aandacht voor respijtzorg in de vorm van logeerhuisvoorzieningen in Overijssel voor tijdelijke ondersteuning van mantelzorgers.
- Aandacht in ruimtelijke en economische projecten voor de sociale kwaliteit door toepassing van sociaal flankerend beleid.
- Het opzetten van Kulturhusen als ondersteuning voor de lokale samenleving en de lokale binding.
- Steun voor het Olympisch Plan 2028.

Programmapunten:

2.1.1 De provincie maakt breed en integraal afspraken vanuit meerdere terreinen (sociaal, economie, arbeidsmarkt, cultuur, vitaal platteland) over de ondersteuning door de provincie. De provincie doet dit vanuit haar tweedelijns verantwoordelijkheid. De gemeenten zijn (hoofd) uitvoerder.

2.1.2 De ontwikkeling van het sociaal flankerend beleid wordt met kracht doorgezet. Bij ruimtelijk-fysieke en economische projecten worden extra sociale effecten bereikt.

2.1.3 Het CDA hecht zeer aan zorg en welzijn. Organisaties die zich provinciaal inzetten voor de bovenlokale aspecten op het gebied van zorg en welzijn moeten blijvend worden ondersteund, voorzover het behoeften betreft die niet door individuele gemeenten ingevuld kunnen worden.

2.2 Jeugd en gezin

Het CDA benadrukt de eigen verantwoordelijkheid van het gezin bij problemen met kinderen en jongeren. Het kind staat in het beleid centraal voor het CDA. Het bestuurlijke zwaartepunt in de jeugdzorg verschuift in de komende jaren van zorg naar preventie.

Wat hebben we de afgelopen periode bereikt?

- De opzet van Eigen Kracht Conferenties: kinderen en gezinnen krijgen als eerste de zeggenschap om de oplossing van hun probleem te bepalen; versterking van het probleemoplossend vermogen van mensen en hun omgeving.
- Het instellen van een overbruggingsfonds voor 18-plussers: het bevorderen van de overgang van jongeren vanuit een instelling naar zelfstandig wonen en leven.
- De opzet van een Pleegzorgfonds: een tegemoetkoming in bijzondere kosten van pleegouders.
- De opzet van een Jeugdsportfonds Overijssel: deelname aan sport van kinderen uit arme gezinnen.
- De opzet van een provinciale cliëntenraad jeugdzorg.

Programmapunten:

2.2.1 Het gezin is actief betrokken bij de formulering van de hulpvraag en krijgt de zeggenschap en verantwoordelijkheid voor het bepalen van de oplossing. Hierbij worden zogenaamde Eigen Kracht Conferenties ingezet, met als doel draagkracht in gezin/familie te krijgen voor haalbare oplossingen.

2.2.2 In de Centra voor Jeugd en Gezin die door de gemeenten worden opgericht, behoren de ouders zeggenschap te hebben. De centra zijn een netwerk van school, maatschappelijk werk, huisarts, jeugdarts en andere zorgverleners die aan de basis werken. Samen werken zij aan

signalering en preventie. Lichte problematiek moet worden gezien en als dat nodig is worden aangepakt, om te voorkomen dat het onnodig zware problematiek wordt.

Het regeerakkoord geeft aan dat alle jeugdzorgtaken gefaseerd zullen worden overgeheveld naar gemeentelijk niveau. Het CDA vindt het van groot belang dat de provincie de overdracht samen met gemeenten zorgvuldig en tijdig ter hand te neemt. In de Centra voor Jeugd en Gezin, die door de gemeenten worden opgericht, behoren de ouders zeggenschap te hebben. De centra zijn een netwerk van school, maatschappelijk werk, huisarts, jeugdarts en andere zorgverleners die aan de basis werken. Samen werken zij aan signalering en preventie.

2.2.3 Bij uithuisplaatsing gaat pleegzorg boven residentiële zorg. Ook bij uithuisplaatsing moet terugkeer naar huis het perspectief zijn. Daarvoor wordt de 'tienerpuberpleegzorg' uitgebreid, zodat ook tieners indien nodig kunnen worden opgevangen in pleeggezinnen.

2.2.4 De indicatiestelling voor AWBZ-jeugdzorg en voor speciaal onderwijs worden samengevoegd. Dit vermindert de bureaucratie voor de cliënt.

2.2.5 De provincie ondersteunt in de komende vier jaar de verschuiving van curatie naar preventie, zodat problemen eerder en sneller worden gesignaleerd en opgepakt. Dit doet de provincie door middel van onderzoek, deskundigheidsbevordering en ondersteuning bij de uitvoering. Hiervoor stelt de provincie een plan op.

2.3 Cultuur

Kunst en cultuur dragen bij aan de leefbaarheid en vergroten de participatie van de samenleving. Amateurkunst en cultuureducatie dienen breed toegankelijk te zijn voor jong en oud. Kunst en cultuur hebben meerwaarde voor de lokale en regionale identiteit, sociale cohesie en vrijwilligerswerk. Een aantrekkelijk cultureel klimaat zorgt voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

Wat hebben we de afgelopen periode bereikt?

- Aandacht voor het jaar van het Religieus Erfgoed (renovatie van orgels en torens).
- Aandacht voor het jaar van de tradities.
- Er is een Monumentenfonds opgezet en er is een impuls gegeven aan de restauratie van rijksmonumenten en kerken (o.a. Kampen en Deventer).
- Er is een impuls gegeven aan de reisopera (Wagnercyclus).
- Er is een impuls gegeven aan streekcultuur en amateurkunst.
- Er is ondersteuning gegeven voor extra formatie voor het Orkest van het Oosten en extra begeleiding voor operaproducties.

Programmapunten:

2.3.1 Het cultuurbeleid van de provincie richt zich op kunsten, erfgoed en cultuurparticipatie. De focus ligt daarbij op onderwerpen en activiteiten die een provinciebrede uitstraling hebben.

2.3.2 De provincie blijft medeverantwoordelijk voor basisvoorzieningen als de in Overijssel gevestigde muzikale organisaties het Orkest van het Oosten en de Nationale Reisopera. Ook poppodia, jeugdtheater en belangrijke culturele evenementen die typisch Overijssels zijn, worden gefaciliteerd. De provincie houdt de bovenregionale musea mede in stand.

2.3.3 Onder het Provinciale Erfgoed vallen monumenten als fabrieken, kerkgebouwen, boerderijen en cultuurlandschap. Maar ook streektaal, volkskunst en folkloristische zang, dans en theater vallen hieronder.

2.3.4 Actieve cultuurparticipatie is belangrijk voor jong en oud. Vooral de jeugd moet de gelegenheid hebben kennis te nemen van cultuur en eigen talenten te ontdekken en te ontwikkelen.

2.3.5 De provincie ontwikkelt met de gemeenten de komende jaren een gezamenlijke visie en beleid op cultuur en stelt een gezamenlijk masterplan op om gericht en gebundeld een zo breed en aantrekkelijk mogelijk cultuuraanbod in Overijssel voor de toekomst te waarborgen.

2.3.6 De investering in restauratie van rijksmonumenten in Overijssel wordt voortgezet.

3. Ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid

3.1 Ruimte

Bij de ruimtelijke ontwikkeling is het van belang goede afwegingen te maken, omdat de ingrepen en de veranderingen vaak een onomkeerbaar effect hebben. Het CDA vindt dat inbreiding (optimalisering van gebruik van bestaande bebouwde ruimte en wegnen) voor gaat op uitbreiding. Vanuit goed rentmeesterschap mogen toekomstige generaties verwachten dat wij geen verloedering laten ontstaan en dat wij sturen op ruimtelijke kwaliteit en duurzaam ruimtegebruik. Er moet vooral sprake zijn van een kwalitatief evenwicht tussen groene ruimte, bebouwing en water. Kwaliteit gaat boven kwantiteit.

De verantwoordelijkheid op het gebied van ruimte hoort volgens het CDA zo dicht mogelijk bij de mensen te liggen. Zo zijn gemeenten verantwoordelijk voor bestemmingsplannen op hun eigen grondgebied. Van de provincie mag worden verwacht dat zij een alles omvattende visie heeft op de omgeving, de provinciale belangen daarin helder formuleert en als ruimtelijk gebiedsregisseur op een doelmatige wijze sturing geeft aan de realisatie daarvan. De provincie sluit daarom vitale coalities met gemeenten, regionale samenwerkingsverbanden, waterschappen en andere organisaties. Uitgangspunt is dat de dynamiek in de steden en de vitaliteit op het platteland worden versterkt.

Wat hebben we de afgelopen periode bereikt?

- Gebiedsontwikkeling van de luchthaven Twente en het besluit om twee toekomstvarianten voor invulling van het gebied luchthaven Twente te onderzoeken.
- Vaststelling van de Omgevingsvisie.
- Forse bijdragen voor de plannen inzake de stationsomgevingen in Oldenzaal, Enschede, Hengelo, Almelo, Nijverdal, Wierden, Deventer, Zwolle, Kampen, Steenwijk en Hardenberg.
- Vormgeven van het landelijk voorbeeldproject Gebiedsontwikkeling IJsseldelta Zuid

Programmapunten:

3.1.1 Voor het realiseren van ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid in het domein ruimte zet de provincie in op:

- Overijsselse Omgevingsvisie centraal stellen;
- het monitoren en stimuleren van de naleving van de Omgevingsvisie;
- prestatieafspraken op het gebied van wonen en bedrijventerreinen.

Ook ziet de provincie het actief verwerven en delen van kennis als een belangrijk instrument. Zij blijft inzetten op het 'Wiel van Overijssel'. Bestuurlijk overleg tussen de verschillende overheden in een vroegtijdig stadium is van groot belang.

3.1.2 In 2012 vindt een evaluatie en actualisatie van de prestatieafspraken op het gebied van wonen en werken plaats. De actuele gemeentelijke en regionale woon- en bedrijvensvisies worden daar actief in meegenomen. Dubbele vergrijzing, krimp en lagere economische groei leiden mogelijk tot een geringere behoefte.

3.1.3 Er wordt voortvarend verder gegaan en geïnvesteerd in het programma ruimtelijke kwaliteit. Het gaat om:

- de revitalisering van industrieel en agrarisch erfgoed;
- de kwaliteitsimpuls groene omgeving;
- de ruimtelijke kwaliteit van spoorzones;
- de erven transformatieplannen;
- het behoud en de versterking van de kwaliteit van natuur en cultuurlandschap.

Daarnaast door verwerving van kennis, het doen van onderzoek en het uitvoeren van pilots op het gebied van:

- reanimatie van het industrieel en agrarisch erfgoed;
- voorbeeldprojecten architectuur;
- verkenning woonwerk landschappen;
- ervenconsulentschap.

De vitale dragers van de groene ruimte worden versterkt, zoals het opstellen van een landgoederenvisie, een visie op streek eigen huis en erf en een cultuurhistorische kaart.

3.1.4 Concentratie van wonen en werken in de steden en streekcentra blijft het uitgangspunt. Van belang daarbij is dat de steden zorg dragen voor voldoende en flexibel aanbod van woonmilieus

die voorzien in de vraag. Ook in de overige kernen/dorpen/buurtschappen wordt ruimte geboden voor de zogenaamde natuurlijke groei en lokaal gewortelde bedrijven.

3.1.5 In en rond de steden, in de stadsrandzone, krijgt de ruimtelijke kwaliteit impulsen. Voor de leefbaarheid en een mooie overgang van stad naar buitengebied, moet voldoende 'groen' aanwezig zijn voor zowel de natuur en landschap als recreatie en toerisme. Er dient afstemming plaats te vinden tussen de betrokken gemeenten om hier invulling aan te geven. In het stedelijke gebied komt aandacht voor 'groen' en 'blauw'. Deze geven ruimte voor mensen om elkaar te ontmoeten en om zich te ontspannen.

3.1.6 Hardenberg en Steenwijk vervullen een bijzondere streekfunctie. De provincie ondersteunt dit.

3.2 Goed wonen in Overijssel

Wonen is een basisvoorziening. Het CDA is van mening dat mensen moeten kunnen beschikken over passende en betaalbare huisvesting in een goede en veilige woonomgeving. Er bestaat vooral vraag naar kwalitatief goede woonvormen voor verschillende doelgroepen, zoals senioren, starters, jonge gezinnen en alleenstaanden. Om dit te realiseren moeten we meer aandacht geven aan een vraaggerichte sturing. Hierdoor kunnen meer mensen zelfstandig wonen. Bovendien is het goed voor de werkgelegenheid.

Niet alleen nieuwbouw verdient aandacht, maar ook het in stand houden en verantwoord beheren van de bestaande woningvoorraad. Het CDA stimuleert en hecht grote waarde aan duurzame en kwalitatieve bouwimpulsen, in het bijzonder het terugdringen van het energieverbruik in de bestaande woningvoorraad. Om duurzame innovaties te realiseren, zet de provincie Overijssel zich in voor een liberalisering van de huurprijzen met een bijbehorende verruiming van mogelijkheden voor huursubsidie, wat noodzakelijk is om innovaties te kunnen financieren.

Het CDA meent dat de stedelijke centra extra ruimte moeten krijgen voor hun herstructurerings- en bouwprogramma. De overige kernen moeten de natuurlijke aanwas kunnen vasthouden. Het doel daarbij zal moeten zijn: leefbare wijken en dorpen, waarbij de kwaliteit van de vraag aansluit bij de woonwensen van de verschillende doelgroepen.

Wat hebben we de afgelopen periode bereikt?

- Nieuwe omgevingsvisie met als rode draden kwaliteit leefomgeving en duurzaamheid.
- Uitvoeren van het actieprogramma "wonen als bouwsteen....voor een vitale samenleving".
- Nieuwe prestatieafspraken met gemeenten gemaakt over woningbouwprogramma en binnenstedelijke vernieuwing. Daarnaast over energiebesparing, woonzorgzones en collectief particulier opdrachtgeverschap.
- Stimulering woningbouw voor beperking van de gevolgen van de crises.
- Verlagen CO2 emissie en bouwen in renovatieprojecten.
- Renovatie en investeren in cultureel erfgoed.
- Investeren in ruimtelijke kwaliteit en bereikbaarheid van stationsomgevingen.

Programmapunten:

3.2.1 De provincie heeft een belangrijke taak waar het gaat om het organiseren van de afstemming tussen de diverse partners in de volkshuisvesting. Uitgangspunt is de actuele woonvisie van gemeenten. Aanpasbaar bouwen, duurzaam en energiezuinig bouwen worden gestimuleerd. Deze woonvisies vormen de basis voor het maken van prestatieafspraken.

3.2.2 De behoefte aan extra woonruimte richt zich op de stedelijke centra. De plattelandsgemeenten moeten voldoende en betaalbare woningbouwmogelijkheden hebben voor inwoners die willen blijven wonen in hun geboortedorp en/of bewoners die hiermee een sociale of economische binding hebben of hadden (jongeren, jonge gezinnen, alleengebondenen en ouderen). Daarnaast worden pilots om doorstroomwoningen te realiseren gestimuleerd. De provincie vraagt van gemeenten inzicht te geven in de gevolgen van demografische ontwikkelingen, zodat desinvesteringen en scheefgroei voorkomen worden.

3.2.3 Starters en ouderen verdienen vooral op het platteland grotere aandacht. Bindingseisen blijven toegepast worden, zodat in het bijzonder de jongeren en ouderen op de woningmarkt beschermd worden. Bij het Rijk en de EU wordt ervoor gepleit om dit mogelijk te maken.

3.2.4 Het is belangrijk dat wonen kan worden gecombineerd met zorgfuncties, zodat mensen zolang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. De provincie stimuleert woonservice-zones en levensloopbestendig bouwen. Hierover worden afspraken gemaakt met gemeenten.

3.2.5 Het Collectief Particulier Opdrachtgeverschap wordt gestimuleerd, ook voor kleine groepen.

3.3 Land- en tuinbouw

De landbouw blijft de spil waar het om draait op het Overijsselse platteland. Het CDA vindt dat innovatie in de landbouw gestimuleerd moet worden.

Boeren zullen steeds meer vergoed krijgen als men diensten levert die van maatschappelijk belang zijn. Bedrijven die door hun ligging te maken hebben met beperkingen, zullen ook een vergoeding ontvangen. Deze verandering biedt zowel kansen voor de boeren als voor bepaalde gebieden. Het CDA vindt dat de provincie maximale inzet moet plegen om te bereiken dat zoveel mogelijk boeren in Overijssel in aanmerking komen voor de nieuwe vorm van Europese subsidies. Europese richtlijnen, Natura 2000 en Kaderrichtlijn water, zullen in bepaalde delen van Overijssel een stevige impact hebben op de bedrijfsvoering van landbouwbedrijven en andere bedrijven. Het CDA vindt dat daar waar individuele bedrijven geschaad worden, deze schadeloos gesteld moeten worden. Dit kan door verplaatsing of door omschakeling. De prioriteit voor het CDA ligt bij particulier en agrarisch natuurbeheer.

Het CDA wil extra inzetten op omschakeling van bedrijven van 'laagste kostprijs primair product' naar 'voortbrenging primair product met hogere toegevoegde waarde' en naar bedrijven die zich ontwikkelen naar een plattelandsonderneming (rurale onderneming).

Het reconstructieplan is nu een aantal jaren in werking. Het CDA houdt vast aan het principe van landbouwontwikkelingsgebied (LOG) om ruimte te bieden aan bedrijven die elders in de knel komen. Dat principe is essentieel om toekomst te bieden aan landbouw in Overijssel. Wel moet het beleid op punten worden bijgesteld: het blijkt dat er minder ruimte in landbouwontwikkelingsgebied nodig is voor de intensieve veehouderij. Het CDA wil het LOG (landbouwontwikkelingsgebied) oppervlak daarom verkleinen, zodat er een grotere afstand ontstaat tussen bedrijven- en bewoningconcentraties ontstaat, met minder overlast voor burgers. Tevens dient de afstand ten opzichte van natuurgebieden vergroot te worden, zodat de wederzijdse impact daarvan wordt verkleind,

Wat hebben we de afgelopen periode bereikt?

- Extra geld vrij kunnen maken voor de rietcultuur in Overijssel.
- Verbetering van de ruimtelijke structuur van de grondgebonden landbouw.
- Verbetering van de ruimtelijke structuur van de intensieve landbouw.
- Ontwikkeling van de ecologische duurzame landbouw, beperken van de emissie van ammoniak, stank en stof.

Programmapunten:

3.3.1 De provincie ondersteunt projecten op het gebied van innovatie, ondernemerschap en duurzaamheid. Boeren moeten zich kunnen ontwikkelen tot energieleverancier. Zij krijgen de ruimte, onder voorwaarden van goede ruimtelijke en landschappelijke inpassing en op het punt van veiligheid. Het gebruik van biomassa, biobrandstof en andere vormen van duurzame energie wordt gestimuleerd net als biologische landbouw en/of verbreding.

3.3.2 De provincie past het beleid voor landbouwontwikkelingsgebied (LOG) aan. Bezien wordt welke ruimte nodig is voor de intensieve veehouderij. LOG dat niet nodig is c.q. - vanwege de aanwezigheid van woonconcentraties en/of natuur - niet benut kan worden, wordt omgezet in verwevingsgebied. Er worden in de landbouwontwikkelingsgebieden grotere afstanden in acht genomen tussen de bedrijven en tot woonbebouwing en natuur. In principe kunnen alleen bestaande bouwblokken in LOG's wordt benut voor vestiging van bedrijven. Een uitzondering wordt gemaakt voor bedrijven die vanuit algemeen belang (zoals natuur, infrastructuur of stads-/dorpsuitbreiding) moeten verplaatsen en waarvoor geen geschikte bestaande locatie beschikbaar is.

3.3.3 Glastuinbouw blijft aandacht houden als het gaat om herstructurering en vergroten van de duurzaamheid. Ondersteunende glastuinbouw moet op daarvoor geschikte locaties mogelijk blijven.

3.3.4 De provincie zet fors in op structuurverbetering voor de grondgebonden landbouw, bij voorkeur in de vorm van vrijwillige, planmatige kavelruil.

3.3.5 Voor grootschalige landbouwbedrijven kunnen grotere bouwblokken worden toegestaan, mits deze in de omgeving passen en goed landschappelijk worden ingepast.

3.3.6 De Rijksinvesteringsregeling voor jonge boeren moet worden voortgezet. De provincie draagt hier ook aan bij.

3.3.7 Boeren en andere eigenaren van gronden in het buitengebied spelen een belangrijke rol bij het onderhouden van natuur en water, de zogenaamde groene en blauwe diensten. Het CDA vindt dat deze rol versterkt moet worden. Zo nodig wordt het budget verhoogd. De regeling voor de groene en blauwe diensten blijft zo eenvoudig mogelijk.

3.4 Natuur en landschap

Natuur en landschap bepalen in hoge mate de identiteit van Overijssel. Tevens is het de plek voor flora en fauna. De maatschappelijke en economische waarde voor de provincie is groot.

De Ecologische Hoofd Structuur (EHS) moet op een goede manier worden afgerond, zoveel mogelijk in combinatie met agrarisch gebruik. De inhoud is het doel, niet de omvang en de ligging. Kwaliteit gaat voor kwantiteit. Het CDA vindt dat particulier c.q. agrarisch natuurbeheer waar mogelijk voorrang moet hebben boven verwerving. Natuur- en landschapsbeheer worden daarmee voor de rurale ondernemer een vast onderdeel van zijn gezinsinkomen.

De Europese richtlijn, Natura 2000, geeft beperkingen in gebieden. Het CDA vindt dat het kansen biedt voor economische vernieuwing en verandering, en duurzaam perspectief biedt voor betrokken ondernemers. Binnen de Europese regels moet zoveel mogelijk de ruimte worden gezocht. Nationale en provinciale regels moeten niet strenger zijn dan strikt noodzakelijk.

Wat hebben we de afgelopen periode bereikt?

- Verminderen van de uitstoot van CO₂.
- Voorlichting, educatie en stimuleren milieueducatie.
- Adequate en duurzame vergunningverlening voor bedrijven en evenementen waar de provincie verantwoordelijk voor is.
- Realiseren van grote delen van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), beschermen natuurwaarden en soorten diversiteit in en buiten de EHS.
- Stimulering aanleg, herstel en beheer van landschapselementen, de zogenaamde groene diensten.
- Opstellen en uitvoeren van uitvoeringsprogramma's Nationale Landschappen IJsseldelta en Noordoost-Twente

Programmapunten:

3.4.1 De provincie spant zich in voor voldoende middelen voor noodzakelijke verplaatsingen en/of aanpassingen van bedrijven.

3.4.2 De provincie zet zich in om door middel van gebiedprocessen tot gebieden te komen die vrij zijn van claims van natuur en water.

3.4.3 Vanwege rijksbeleid en rijksbezuinigingen zal de provincie Overijssel de EHS en de Robuuste verbindingzones moeten herijken. Het CDA kiest daarbij liever voor een snelle en hoogwaardige realisatie van een kleinere EHS, dan voor het laten bestaan van onduidelijkheid. De al lang bestaande onevenwichtigheid tussen ambitie en beschikbare middelen moet worden doorbroken. De provincie moet zich inspannen om de aanwijzing van gebieden waar geen EHS wordt gerealiseerd zo spoedig mogelijk van de kaart te halen en daarmee de onzekerheid bij burgers en ondernemers weg te nemen. Verwerving wordt tot het hoogst noodzakelijke beperkt; ingezet wordt op particulier/agrarisch natuurbeheer.

3.4.4 Het CDA zet in op een herijking van het Natura 2000-beleid. De Natuurbeschermingswet moet door het Rijk worden aangepast. De rek en ruimte binnen de Europese regels moet maximaal worden benut.

3.4.5 Particulier beheer zal een volwaardige partij moeten zijn, naast andere natuurbeherende organisaties.

3.4.6 Het instrument rood voor groen (het toestaan van extra bebouwing voor bijvoorbeeld de betere exploitatie van landgoederen) wordt ingezet ter versterking van de kwaliteit van de leefomgeving.

3.4.7 De provincie blijft inzetten op recreatief mede gebruik van natuur en landschap.

3.4.8 De nationale landschappen in de provincie krijgen cofinanciering voor versterking van de kernkwaliteiten en voor het verbeteren van de economische positie van deze gebieden. Hiermee blijven deze gebieden aantrekkelijk voor haar inwoners en bezoekers.

3.4.9 De provincie ondersteunt de inzet van vrijwilligers in het natuur- en landschapsbeheer.

3.5 Water

Waterbeheer heeft een prominente plek in het provinciaal beleid. Water is dan ook medeordenend voor de ruimtelijke inrichting. Overijssel moet zich voorbereiden op klimaatverandering, die onder meer teveel water, te weinig water, veel water in korte tijd en verdroging tot gevolg zal hebben. Ook voldoende (drink)water van de juiste kwaliteit op de juiste plaats is onmisbaar om gezond te kunnen leven. Daarnaast is de belevingswaarde van het oppervlaktewater van groot belang. Want water is ook mooi en draagt bij aan de ruimtelijke kwaliteit. Vier kernwoorden staan ook de komende jaren centraal: veilig, gezond, schoon en mooi.

Uitvoering van alle ambities en plannen die zijn geformuleerd in onder meer 'Waterbeleid 21^e eeuw', 'Kaderrichtlijn Water', 'Ruimte voor de Rivier' en het Nationaal Waterplan, betekent dat de provincie samen met vooral de waterschappen ook in de komende jaren voor een grote wateropgave staat. Het CDA kiest daarbij als uitgangspunten: efficiënt, effectief, pragmatisch, haalbaar en betaalbaar.

Wat hebben we de afgelopen periode bereikt?

- Het ontwikkelen van projecten Ruimte voor de Rivier, waaronder de bypass bij Kampen.
- Een beslissing nemen over de toekomst van het Vechtdal; Ruimte voor de Vecht.
- Uitvoering van maatregelen ten behoeve van het realiseren van doelen van de Europese Kaderrichtlijn Water
- Zorgen voor veilig en hygiënisch zwemwater

Programmapunten:

3.5.1 De provincie zet samen met waterschappen en gemeenten in op een veilig, duurzaam, natuurlijk en veerkrachtig watersysteem.

3.5.2 Uitgangspunt bij zowel het kwantitatieve als kwalitatieve waterbeheer is dat maatregelen pragmatisch, haalbaar en betaalbaar zijn. De maatregelen dienen in nauw overleg met de gemeenten tot stand te komen. Het watersysteem is in 2015 op orde.

3.5.3 Uit het oogpunt van efficiënt grondgebruik worden functiecombinaties bevorderd: water met natuur, landbouw en recreatie/toerisme. Er is een voorkeur voor blauwe diensten of een blauwe regeling waarbij de grond in eigendom en gebruik blijft bij de eigenaar, boven aankoop van grond. Combinaties van water en wonen zijn wenselijk, waarbij veiligheid het uitgangspunt moet zijn.

3.5.4 Maatregelen om verdroging in natuurgebieden tegen te gaan, worden in eerste instantie getroffen binnen de begrenzing van de EHS. Als dat niet mogelijk is, moeten de noodzakelijke anti-verdrogingsmaatregelen gepaard gaan met compensatie van de schade die (agrarische) bedrijven hiervan ondervinden.

3.5.5 Drinkwater moet beschikbaar en betaalbaar zijn. Een ketenaanpak is daarvoor nodig. De provincie bevordert samenwerking tussen Vitens, gemeenten en waterschappen om dit te realiseren.

3.5.6 De provincie is verantwoordelijk voor voldoende drinkwaterwinningmogelijkheden, ook als aandeelhouder van Vitens. Daarbij wordt ook zoveel mogelijk gewerkt vanuit een integrale gebiedsgerichte aanpak. De provincie zorgt ervoor dat er altijd beschikt kan worden over een strategische drinkwaterreserve. Het gaat zowel om de kwaliteit en de bescherming van de bronnen als om de beschikbaarheid van voldoende grondstof voor de drinkwatervoorziening in Overijssel.

3.6 Milieu

De inwerkingtreding van de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (waarin ook een aantal milieuvergunningen is opgenomen) en de Waterwet moet zorgen voor minder regels en een snelle en eenvoudige vergunningverlening. Ook zal de overheid daadkrachtig moeten handhaven. De provincie stimuleert de oprichting van de Regionale Uitvoering Diensten.

Wat hebben we de afgelopen periode bereikt?

- Een analyse naar aanleiding van het slibstorten in Linderveldplas.
- Verbeteren van de bodemkwaliteit.
- Oplossen knelpunten luchtkwaliteit, geluid en lichthinder.
- Bevorderen naleving verleende milieuvergunningen.

Programmapunten:

3.6.1 Ingezet wordt op een gezonde en veilige leefomgeving. De provincie speelt een actieve rol bij de bestrijding van bodemverontreinigingen (onder andere asbest en waterbodems) die schadelijk zijn voor de volksgezondheid. De provincie blijft zich samen met de betrokken gemeenten inzetten voor zowel asbest- als waterbodemsaneringen.

3.6.2 De aanpak van milieuhinderlijke bedrijven en het transport van gevaarlijke stoffen wordt opgepakt door uitvoering van het programma Externe Veiligheid.

3.6.3 Handhaving is geen sluitpost, maar sluitstuk. De provincie stimuleert de oprichting van Regionale Uitvoering Dienst(en). Door vermindering van regeldruk wordt de handhaving als sluitstuk ook mogelijk gemaakt.

3.6.4 Opslag/berging van radioactief afval of CO2 in de diepe ondergrond van Overijssel wordt niet toegestaan.

3.7 Plattelandsontwikkeling

Het CDA staat voor een leefbaar platteland en plattelandskernen. De kwetsbaarheid neemt toe, enerzijds vanwege schaalvergroting in de economische sectoren, anderzijds door vergrijzing en zelfs krimp van de bevolking. Denk bijvoorbeeld aan de gevolgen voor basisscholen en het verenigingsleven.

Het CDA wil de succesvolle aanpak van de laatste tijd door zetten. Sinds een aantal jaren werkt het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG). Doel is het faciliteren van nieuwe ontwikkelingen in de kernen en het landelijk gebied, ten behoeve van sterke leefgemeenschappen. Het provinciaal meerjarenprogramma (pmjp) is de provinciale regeling, waar fysieke, economische en sociale vraagstukken integraal benaderd worden.

Er wordt sterk geappelleerd aan de inzet van de lokale gemeenschappen. De inzet die de bewoners leveren om hun omgeving zowel fysiek, sociaal, economisch en ook duurzaam te verbeteren, verdient cofinanciering van de provincie. De motivatie van de bewoners is hoog. Juist deze gezamenlijke inzet maakt dat de kleinere leefgemeenschappen beter op de toekomst zijn voorbereid. Het opstellen van dorpsplannen wordt gefaciliteerd.

Wat hebben we de afgelopen periode bereikt?

- Instandhouding en versterking basisvoorzieningen op het platteland (Kulturhusen).
- Vergroten van de betrokkenheid van bewoners en burgerparticipatie door middel van dorpsplannen en door het verstrekken van subsidie.

Programmapunten:

3.7.1 Er komt een jaarlijks budget voor infrastructurele verbeteringen, in de vorm van cofinanciering.

3.7.2 De uitvoering van het provinciaal meerjarenprogramma (pmjp) vindt plaats in nauwe samenwerking met gemeenten, waterschappen en maatschappelijke organisaties. De provincie treedt zo nodig op als regisseur in regionale processen voor ontwikkelingen in het landelijk gebied.

3.7.3 Er worden blijvend impulsen gegeven aan een vitaal platteland. De sociale en economische infrastructuur moeten verbeterd worden, zodat ook jonge generaties op ons platteland blijven ondernemen en wonen.

3.7.4 Het Kulturhus geeft kansen voor de toekomst. Het is van en voor de bevolking; het is de plek voor ontmoeting, maar ook de spil voor het organiseren van allerlei zaken die voor een vitale samenleving van belang zijn. De aandacht zal opschuiven van fysieke naar een sociale faciliteit.

3.7.5 De provincie stimuleert het maken van dorpsplannen. Daarin wordt extra aandacht besteed aan duurzaamheid.

4. Economische duurzaamheid

4.1 Bevordering van innovatie

Het CDA wil via onder meer innovatie toewerken naar een duurzame en toekomstbestendige economie, die op meer pijlers steunt dan op dit moment het geval is.

Daarom wil het CDA dat Overijssel voor innovatieve bedrijven een uitdagende plek is om zich te vestigen. De kracht van Overijssel ligt in de aanwezigheid van open innovatieve netwerken, in combinatie met onderwijs- en onderzoeksinstellingen (rond Universiteit Twente). Deze Overijsselse en Oost-Nederlandse netwerken (Wageningen, Nijmegen) worden in de toekomst steeds belangrijker. Het vraagt om een verbinding tussen onze kennis- en innovatie-infrastructuur en economische sterktes met maatschappelijke opgaven, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid, voeding, zorg en veiligheid.

Het CDA vindt het belangrijk dat kennis- en innovatieprogramma's goed aansluiten bij belangrijke sectoren, zoals de maakindustrie, de bouw, voedings- en genotmiddelenindustrie en medische technologie. Door een goede samenwerking tussen het bedrijfsleven en deze instellingen kan kennis omgezet worden in economische en maatschappelijke waarde voor de samenleving.

Wat hebben we de afgelopen periode bereikt?

In de afgelopen jaren is gewerkt aan de realisatie van het Meerjarig Economisch Uitvoeringsprogramma 2008-2011 'Overijssel Werkt!'. Er is onder meer geïnvesteerd in clusters en netwerken rond Universiteit Twente en een actieve innovatie investeringsagenda opgesteld. Voorbeelden daarvan zijn:

- Innovatieprogramma's binnen de clusters Voeding, Technologie & Gezondheid, Materialen & High Tech Systemen, Veiligheid & Technologie, Recreatie & Toerisme en Bouw.
- Het Innovatieplatform Twente (IPT): dit platform is op initiatief van de provincie Overijssel tot stand gekomen. In het IPT zitten vertegenwoordigers uit regionale overheid, onderwijs- en onderzoeksinstellingen en ondernemingen. Vanaf 2005 werkt het IPT aan een lange termijnvisie op het gebied van innovatie, die aansluit bij de kwaliteiten, kracht en ambitie van de regio Twente.
- Verbeterde aansluiting van de kennisintensieve maakindustrie in de regio's IJssel-Vecht en Stedendriehoek.
- Kennispark Twente, waarbij het gaat om de realisatie van technologisch hoogwaardige faciliteiten die door het regionale MKB gezamenlijk kunnen worden gebruikt (hightech factory, MESA+ en nanolab).
- Samenwerking met Gelderland met als leidend thema de Gezonde mens.
- Het CDA zet in op de Innovatiedriehoek Twente, waaronder Kennispark, Centraal Station/Hart van Zuid en de gebiedsontwikkeling vliegveld Twente.

Programmapunten:

4.1.1 De samenwerking in Oost Nederland wordt uitgebouwd door gericht programma's te ontwikkelen met de Universiteit Twente (hightech, procesinnovatie, nanotechnologie), de Universiteit Wageningen (landbouw, duurzaamheid) en de Universiteit Nijmegen (gezondheid).

4.1.2 De provincie schenkt bijzondere aandacht aan innovatie van kansrijke sectoren in Overijssel. Te denken valt aan de maakindustrie, bouw, voedings- en genotmiddelenindustrie, medische technologie, aerospace, recreatie en toerisme en sectoren die een bijdrage leveren aan de verduurzaming van onze samenleving. De ambitie van Twente om te groeien naar een belangrijk kennisintensieve regio, zoals verwoord in de ruimtelijke en economische ontwikkelagenda wordt sterk ondersteund.

4.1.3 De effectiviteit van innovatiesubsidies wordt bevorderd door:

- concrete acties om de subsidiemogelijkheden helder te maken in het complexe woud van regelingen;
- een actieve, sectorgerichte en integrale benadering; er komt één loket voor alle stimuleringsregelingen (Europees, nationaal, provinciaal, lokaal);
- toekenning van subsidie op basis van de kwaliteit van de aanvraag en niet op basis van loting;
- vooral in te zetten op innovatiesubsidies waarbij ook de ondernemer een substantiële (financiële) inbreng heeft en risico draagt.

4.1.4 De provincie moet samen met het bedrijfsleven het initiatief nemen om hoog opgeleide jongeren te binden aan onze provincie.

4.2 Economisch vitaal platteland

Het CDA maakt zich sterk voor een economisch vitaal platteland. Het vormt de basis voor lokale voorzieningen, werkgelegenheid en de sociale samenhang in dorpen en kleine kernen. Landbouw is een belangrijke pijler waarop de plattelandseconomie draait. Agrarische ondernemers hebben het echter moeilijk: de inkomsten staan in veel gevallen onder druk, de kosten nemen toe, de ruimtelijke mogelijkheden om uit te breiden zijn vaak beperkt en het is vaak moeilijk een bedrijfsopvolger te vinden. De provincie moet daarom in de komende jaren samen met gemeenten, ondernemers en land- en tuinbouworganisaties zoeken naar nieuwe toekomstperspectieven. Het CDA vindt in dat kader innovatie in en verduurzaming van de landbouw zeer gewenst. Daarom vindt het CDA dat dit gestimuleerd moet worden.

Wat hebben we de afgelopen periode bereikt?

- In de Koekoekspolder is samen met ondernemers gezocht naar mogelijkheden om de tuinbouwkassen als energiebron te gebruiken (aardwarmte).
- Vele kavelruilprojecten ter versterking van de structuur in de landbouw.

Programmapunten:

4.2.1 Land- en tuinbouw kunnen een bron zijn van duurzame energie. Denk aan het plaatsen van zonnepanelen op stallen en erven of het benutten van afvalstoffen als groene brandstoffen. De provincie zet een tenderregeling op als stimulans voor innovatieve voorbeeldprojecten op het gebied van duurzame energie binnen de land- en tuinbouw.

4.2.2 Een goede aansluiting op het internet is een randvoorwaarde voor veel vormen van bedrijvigheid. De aanleg en exploitatie van de benodigde telecommunicatienetwerken wordt overgelaten aan de markt. De provincie spreekt partijen aan op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid om ook breedbandverbindingen in dunbevolkte gebieden te verzorgen. Onderzocht wordt wat dit nu precies belemmert. Er worden proefprojecten gestart om (via technologie- en/of dienstenontwikkeling) technologische en financiële belemmeringen op te lossen en uiteindelijk via een marktmechanisme te komen tot een brede uitrol.

4.2.3 De mogelijkheden om vrijkomende agrarische gebouwen te gebruiken voor het huisvesten van andere soorten (kleine) bedrijven worden verruimd, mits dit voldoet aan de eisen voor ruimtelijke kwaliteit.

4.2.4 Recreatie en toerisme zorgen voor nieuwe inkomstenbronnen. Overijssel profileert zich als groene toeristische bestemming. Via de toerismebureaus ondersteunt de provincie innovatieve (pilot-) projecten. De provincie zet in op een groei van het binnenlands marktaandeel tot 10% in 2014 resp. 12% in 2020.

4.3 Duurzame energie

Het is van groot belang de stap te maken van fossiele brandstoffen naar een duurzame energievoorziening. Dit is van belang om de uitstoot van CO₂ (en andere schadelijke stoffen) terug te dringen en onze afhankelijkheid van buitenlandse energieleveranciers te verminderen. Het CDA wil ook in Overijssel deze omslag maken. Dat vereist de ontwikkeling van nieuwe duurzame energiebronnen (zon, wind, water en biomassa), de verbetering van energienetwerken en het versterken van de economische kansen daarvan. Tegelijkertijd zullen we sterk moeten inzetten op besparing van energie.

De provincie is een belangrijke speler met betrekking tot het ondersteunen van nieuwe initiatieven en het samenbrengen van gemeenten en bedrijven. Ten aanzien van het energienetwerk heeft de provincie een bijzondere rol als grootaandeelhouder van netwerkbedrijf Enexis.

Het CDA wil de uitdaging aangaan om onze manier van leven, produceren en consumeren zo in te richten dat we binnen het draagvermogen van de aarde blijven. 'Cradle to cradle' leert ons dat we kunnen voorzien in onze eigen noden op een zodanige manier dat toekomstige generaties nog meer mogelijkheden daartoe hebben. Duurzaamheid, innovatie en ondernemerschap; deze gouden driehoek zal de Overijsselse economie sterker en gezonder maken.

Het CDA wil dat in het buitengebied duurzame energieopwekking in de vorm van biomassa, wind, zon en bodem wordt bevorderd. Natuur, landschap, wegbermen en stadsparken zijn een bron van bruikbare biomassa. De provincie bevordert dat deze biomassa ingezet kan worden voor de productie van schone energie.

Ook de stad moet een duurzame energieproducent worden. In de stedelijke omgeving liggen de ambities bij energiebesparing, nuttig gebruik van industriële restwarmte, energie-prestatieverbetering bij bedrijven en industrieterreinen, aardwarmte, koude-warmteopslag en door smart-grids verbonden grootschalige zonne-energie initiatieven op daken van gebouwen. Pilots voor het concept 'de stad als energieproducent' worden gestimuleerd.

Wat hebben we de afgelopen periode bereikt?

Energiepact

De provincie heeft samen met een groot aantal partners uit bedrijfsleven, kennisinstellingen en andere overheden in de afgelopen periode het Energiepact Overijssel gesloten. Gezamenlijk is er binnen dit Energiepact een lange termijn perspectief opgesteld voor het realiseren van een innovatieve en duurzame energievoorziening in Overijssel. Dit om een substantiële reductie van voor mens en milieu schadelijke uitstoot te bereiken en het gebruik van eindige fossiele energiebronnen te beperken. Binnen het Energiepact is er op basis van in Overijssel verzamelde informatie over ambities en projectvoorstellen een aantal kansrijke thema's en sectoren vastgesteld. Jaarlijks wordt met geïnteresseerde partijen in Overijssel via subsidietender-regelingen een groot aantal CO2-besparende duurzame energieprojecten tot realisatie gebracht.

De geprioriteerde thema's en sectoren zijn:

- Opwekking, transport en toepassing van duurzame energie
- Koude-warmte opslag en geothermische warmtewinning (aardwarmte)
- Energiebesparing bij productie en gebruik
- Energiebesparing in nieuwe en bestaande woningen
- Duurzame energieproductie en gebruik in land- en tuinbouw
- Energie- en brandstoffengebruik in de sector Mobiliteit en Transport
- Duurzaam Ondernemen, maatschappelijke bewustwording en provinciale voorbeeldfunctie
- Stimuleren van alternatieve energie onder andere aardwarmte uit tuinbouwgebied De Koekoek bij IJsselmuiden

Essent-gelden

Met steun en initiatief van het CDA hebben Provinciale Staten besloten om Essent-gelden in te zetten om de afgesproken realisatie van 30% CO2-besparing in Overijssel in 2020 met drie jaar te vervroegen. Hierdoor wordt het gewenste niveau reeds in 2017 bereikt.

Windenergie

Momenteel staan er 3 windmolens (in totaal 6 MW) in Overijssel (Staphorst-Zuid). Dit is bij lange na niet voldoende om de afgesproken 80 MW aan windenergie in Overijssel te kunnen halen. Wel hebben Gedeputeerde Staten afspraken gemaakt met Overijsselse gemeentebesturen om in daartoe geschikte gebieden daadwerkelijk windmolenparken te realiseren. In Staphorst is 6 MW gerealiseerd en tussen 60 en 75 MW is in voorbereiding genomen. Verder is een heldere procedure afgesproken voor aanvragers, gemeenten en provincie.

Programmapunten:

4.3.1 Het CDA wil dat Overijssel inzet op een innovatieve en duurzame energievoorziening. Daarbij is in 2020 een aandeel van 20% duurzame energie gerealiseerd en in 2017 een reductie van 30% van de CO2-uitstoot ten opzichte van 1990. Blijvende inzet is het sluiten van coalities met partners om duurzame energieopwekking en energiebesparing te stimuleren en dat vast te leggen in het Energiepact Overijssel.

4.3.2 Er komt een gerichte samenwerking en kennisuitwisseling tussen de overheid (provincie, gemeenten en waterschappen), het bedrijfsleven en de onderwijs- en kennisinstellingen, zodat de duurzaamheid in Overijssel op een innovatieve en praktische manier een stevige impuls krijgt. Gezien de ligging van Overijssel wordt grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van duurzame energie verder gestimuleerd.

4.3.3 De provincie blijft duurzaam bouwen stimuleren, omdat het bijdraagt aan milieuwinst, innovatie en werkgelegenheid. De provincie stelt als opdrachtgever duurzaamheidseisen bij aanbesteding en inkoop en brengt duurzame keuzes in als partner in samenwerkingsverbanden.

4.3.4 Het CDA wil dat de provincie inzet op twee aspecten op het gebied van duurzame energie en energiebesparing:

- Het faciliteren van pilots en voorbeeldprojecten voor nieuwe vormen van duurzame energie. Deze projecten hebben ten doel de benodigde technologie (verder) te ontwikkelen en kunnen sectoren helpen praktijkervaring op te doen op het gebied van duurzame energie.
- Schaalvergroting van bestaande groene technieken. Enerzijds door partijen bij elkaar te brengen in concrete projecten, anderzijds door (als aandeelhouder van Enexis) de aanleg van de benodigde energienetwerken aan te jagen.

4.3.5 Windenergie wordt terughoudend ingezet. Niet in alle gebieden is windenergie even zinvol en goed in te passen in de omgeving. Grote windmolens met een tiphoogte van meer dan 25 meter

worden enkel geplaatst in gebieden ten noorden van de Vecht, tussen Staphorst-Zwolle-Dalfsen en tussen Ommen-Hardenberg. Het streven blijft om in 2017 in totaal 80 MWatt aan elektriciteit op te wekken met windenergie.

4.4 Ruimte voor bedrijven

Voor een economisch duurzaam Overijssel is het van groot belang dat ondernemers in Overijssel de ruimte krijgen om hun bedrijven te blijven ontwikkelen. De internationale concurrentie dwingt bedrijven voortdurend te vernieuwen en te investeren om te kunnen overleven. Naast aanpak van verouderde bedrijventerreinen, zal ook naar behoefte nieuwe ruimte voor ondernemers moeten worden geboden. Het CDA wil ook ruimte voor bedrijven binnen de (stedelijke) kernen behouden.

Wat hebben we de afgelopen periode bereikt?

De Omgevingsvisie Overijssel 2009 biedt het ruimtelijk kader waarbinnen ruimte voor bedrijven wordt geboden en getoetst. Gemeenten kunnen op basis van lokale bedrijventerreinvisies, afgestemd met de buurgemeenten, hun onderbouwde claims voor nieuwe ruimte voorleggen.

- Vitale bedrijventerreinen zijn een voorwaarde om te komen tot een hoge kwaliteit van duurzaam ondernemen en een sterke economie. In dat kader is een programma (Meerjarenprogramma Vitale Bedrijvigheid 2009-2015) ontwikkeld, waarin de nadruk ligt op het stimuleren van herstructurering en het voorkomen van veroudering van bestaande terreinen.
- Daarnaast gelden de uitgangspunten van de Omgevingsvisie, te weten toepassing van de SER-ladder, eisen t.a.v. ruimtelijke kwaliteit en regionale samenwerking. Gemeenten hebben schuifruimte gekregen om bij een herstructureringsopgave toch ook nieuw bedrijventerrein aan te leggen, om zodoende de herstructureringsopgave te kunnen realiseren.
- De herstructureringsopgave van de provincie is versterkt en versneld door de oprichting van de Herstructureringsmaatschappij Overijssel, die met een oorspronkelijk kapitaal van 7,5 miljoen (aan te vullen met 15 miljoen in 2010) in de komende 10 jaar samen met andere investeerders en ondersteund door publieke middelen, moet trachten 1200 hectare industrieterrein te herstructureren. Dit moet leiden tot een ruimtewinst van 200 hectare. De totale kosten worden geraamd op 350-450 miljoen euro.
- Het herontwikkelen en herstructureren van acht bestaande bedrijventerreinen.

Programmapunten:

4.4.1 De herstructurering van bestaande bedrijventerreinen wordt voortgezet. Via het provinciale herstructureringsprogramma, in nauwe samenwerking met gemeenten en betrokken bedrijfsleven, eigenaren en gebruikers, worden bestaande bedrijventerreinen opgeknapt. Convenantafspraken worden gemaakt met betrokkenen over voldoende (milieu)ruimte voor bedrijven, optimaal ruimtegebruik, goede bereikbaarheid, kwaliteit en inpassing, energie- en waterbesparing en duurzaam bouwen.

4.4.2 Het moet mogelijk blijven nieuwe bedrijventerreinen aan te leggen en bestaande uit te breiden in steden, dorpen en kernen. Provinciale regie moet zorgdragen dat naburige gemeenten gezamenlijk bepaalde ruimteproblemen oplossen.

4.4.3 Ondernemers krijgen in Overijssel meer ruimte om te ondernemen, omdat Overijssel zich actief gaat inzetten om regeldruk en handhaving te verminderen. Zodoende worden administratieve lasten voor ondernemers teruggedrongen.

4.4.4 Familiebedrijven staan bij het CDA op een voetstuk. Juist familiebedrijven zijn van belang voor een vitale samenleving in dorpen en steden. De provincie spant zich in om daar waar dat kan hun toekomst en ontwikkeling zeker te stellen.

4.5 Mobiliteit en bereikbaarheid

Bereikbaarheid is van groot economisch en sociaal belang. Onze ambities op het gebied van economisch sterke steden en een vitaal platteland staan of vallen met een goede bereikbaarheid. Knelpunten in de infrastructuur (weg, spoor en water) moeten dan ook worden weggewerkt, zodat er een toekomstvast netwerk ontstaat. Ook de sociale rol die het openbaar vervoer speelt, mag niet worden vergeten.

Mede dankzij de inzet van het CDA op lokaal, provinciaal en landelijk niveau, zijn projecten opgestart waar lang op uitsluit is gewacht. Het is nu zaak deze prioriteit vast te houden en te komen tot uitvoering en voltooiing ervan. Het CDA wil zich inzetten op met name de bereikbaarheid van de stedelijke en streekcentra, wat vanuit economisch perspectief van belang is en waarbij de samenhang met het onderliggende wegennet vanzelfsprekend is.

Overijssel moet zich samen met Gelderland inzetten voor een goede bereikbaarheid van Oost-Nederland. Een doordacht mobiliteitsbeleid is tenslotte nodig als onderdeel van de duurzaamheidsambities.

Uitstoot, lawaai en trilling van het verkeer op de weg en het spoor tasten onze leefomgeving aan. Wegverkeer is bovendien een belangrijke veroorzaker van CO₂-uitstoot. Het CDA wil dat deze hinder en de milieubelasting meetbaar en merkbaar afnemen. We willen dit doen door het openbaar vervoer te profileren als alternatief, het goed inpassen van wegen (duurzaam en veilig), het realiseren van doorstroming en het stimuleren van schonere voertuigen.

Wat hebben we de afgelopen periode bereikt?

- Verbetering van de N50 tussen Zwolle en Kampen
- Aanpak van de N35 Zwolle-Enschede met de tunnel in Nijverdal, de snelweg tussen Almelo en Wierden en het vrijmaken van geld voor andere delen.
- Meer treinen naar Bad Bentheim en verder richting Berlijn laten rijden voor een betere verbinding met Duitsland.
- Voorbereiding aanpak N340 (de Hessenweg) en een betere aansluiting op de A28.
- Verbetering van het openbaar vervoer, o.a. door investeringen in treinstations en het verbeteren van het busnetwerk.
- Opstart van het programma A1 zone waarin alle ontwikkelingen rondom de A1 samenkomen (mobiliteit, economie, ruimte)

Programmapunten:

Wegen en verkeersveiligheid

4.5.1 De knelpunten op de snelwegen door Overijssel worden ieder jaar urgenter. Bij het Rijk wordt aangedrongen op de verbreding van de A1 tot 2x3 rijstroken en een verdere vergroting van de capaciteit tussen Bathmen - Beekbergen en Azelo - Buren.

4.5.2 De knelpunten in de N35 tussen Almelo en Zwolle moeten worden opgelost. Dankzij de inzet van het CDA is een aantal onderdelen nu reeds opgepakt (A35 Almelo-Wierden klaar, Zwolle-Wythmen en de combitunnel Nijverdal in aanbouw). In de komende jaren gaat de aandacht vooral naar de verbreding van het traject Wierden-Nijverdal. Het uiteindelijke doel is een 2x2 baans autoweg van Wierden tot Zwolle. Voor Raalte wordt geopteerd voor een 'rechtdoorverbinding', mits dit goed ingepast kan worden. Voor het deel tussen Raalte en Nijverdal wordt onderzocht of een bundeling met het spoor haalbaar is, inclusief een omleiding om Mariënheem.

4.5.3 De N18 (Twenteroute) moet op termijn worden opgewaardeerd tot 2x2 baans autoweg. Het oplossen van verkeers- en leefbaarheidsknelpunten heeft prioriteit. Nog in deze periode wordt de eerste spade in de grond gezet voor de omleiding bij Usselo en Haaksbergen.

4.5.4 Bij het Rijk wordt aangedrongen op de uitbouw van de N50 (Zwolle – Kampen – Emmeloord) tot 2x2 baans autoweg. De brug bij Ramspol wordt verbreed en verhoogd. De verbreding van Kampen naar Kampen-Zuid is de volgende stap. De N307, de verbinding tussen de N50 en de N23 richting Alkmaar, wordt gezien de beperkte capaciteit opgewaardeerd, om de verkeersstromen in de IJsseldelta niet vast te laten lopen.

4.5.5 De wegenstructuur rondom de grote steden moet robuust zijn. Ongevallen en tijdelijk drukker verkeer leiden nog te vaak tot grote opstoppingen. In Zwolle werkt de provincie hiertoe samen met de gemeente en het Rijk om de doorstroming op de ring Zwolle te verbeteren. Bij de gemeente wordt aangedrongen op de verbetering van de verbinding naar Hasselt en Zwartsluis door de aanleg van de tweede fase van de Hasselterweg. In Enschede worden de eerste stappen gezet om op termijn een extra invalsweg vanaf de A1 te kunnen realiseren ('Noorderval') richting de luchthaven en het Kennispark.

4.5.6 De N340 tussen Ommen en Zwolle wordt opgewaardeerd tot een veilige deels 2x1 en 2x2 baans stroomweg/autoweg. Onnodige fasering in de uitvoering wordt voorkomen. Er komt een goede aansluiting op de rondweg Ommen en de A28 bij Zwolle. De N377 van de Lichtmis richting Coevorden is onderdeel van het combinatiealternatief. Een deel van het verkeer zal zich blijven afwickelen op de N377. Daarom moet ook de N377 veiliger worden ingericht met aandacht voor het kruispunt in Balkbrug. De N34 van de Witte Paal richting Coevorden wordt met het oog op veiligheid en doorstroming ingericht als een stroomweg. Bij de inrichting van de N34 zullen er voldoende veilige oversteek plaatsen (tunnels) moeten komen.

4.5.7 Het CDA heeft zich sterk gemaakt om de N348 tussen Raalte en Ommen als stroomweg te behouden. De weg wordt op termijn weer als 100 km autoweg ingericht. Op korte termijn wordt de ontsluitingsproblematiek in Lemelerveld aangepakt.

4.5.8 De opritten van de N36 worden aangepakt aangezien ze te kort zijn, waardoor er gevaarlijke situaties bij het invoegen ontstaan. Datzelfde geldt voor de gelijkvloerse kruising bij Beerze.

4.5.9 De mogelijkheid voor een verbreding van de N36 naar 2x2-baans autoweg voor de lange termijn moet worden onderzocht.

4.5.10 In Overijssel vallen vooral onder jongeren nog steeds te veel verkeersslachtoffers. Ingezet wordt op een verdere daling van het aantal doden en gewonden in het verkeer. Provinciale wegen worden ingericht conform de principes van 'duurzaam veilig'. Het gebruik van alcohol en drugs in het verkeer wordt hard aangepakt.

4.5.11 Veiligheid op de provinciale wegen is erg belangrijk. Het platteland wordt echter niet op slot gezet met 60 km wegen. In het buitengebied zijn velen afhankelijk van vervoer met de auto. Wij streven naar een goede balans tussen verkeersveiligheid en bereikbaarheid. Concreet betekent dat, dat de provinciale wegen die thans een maximum snelheid kennen van 80 km/u, deze maximum snelheid behouden, tenzij dit vanuit verkeersveiligheidsoverwegingen niet verantwoord is.

Openbaar vervoer

4.5.12 Gemeenten zijn leidend bij het definiëren van hun lokale behoefte aan openbaar vervoer. De provincie zorgt voor bundeling van deze vraag, voert regie en besteedt het openbaar vervoer aan, voor alle concessiegebieden in Overijssel. Dit zorgt voor een goede aansluiting van lokaal en regionaal vervoer. Bustijden worden beter afgestemd op de treintijden.

4.5.13 Het CDA vindt dat de hele provincie bereikbaar moet zijn per openbaar vervoer. Het concept van de regiotaxi wordt verbeterd en in de gehele provincie ingevoerd, zodat het een werkelijk goed en laagdrempelig alternatief wordt voor het ontsluiten van dunbevolkte gebieden. Buurtbusinitiatieven worden ondersteund.

4.5.14 De OV-chipkaart wordt gefaseerd ingevoerd en is op termijn het primaire vervoersbewijs voor bus, trein en regiotaxi. Voor incidentele reizigers blijft het mogelijk een kaartje te kopen in de bus of bij de kaartautomaat op het station. De tarieven worden afgestemd, zodat met één tarief in een bepaalde regio gereisd kan worden, zonder extra kosten bij een overstap van bus op regionale trein. De kostendekkendheid van het openbaar vervoer wordt verhoogd, primair door meer reizigers te trekken. Met gerichte kortingen en abonnementsvormen worden nieuwe groepen reizigers aangetrokken.

4.5.15 De bereikbaarheid van bedrijventerreinen per openbaar vervoer is op dit moment in veel gevallen onvoldoende. Dit kan en moet beter:

- Snellere en rechtstreekse verbindingen tussen de woonwijken en treinstations enerzijds en bedrijventerreinen anderzijds, moeten het openbaar vervoer voor woon-werkverkeer een serieuze optie maken. Mogelijke vormen zijn een bedrijventerreinshuttle of een snelwegbus.
- Voor de toekomstige Luchthaven Twente en de economische activiteiten daaromheen, moet naar een multimodale ontsluiting worden gestreefd. De opening van een nieuw station langs de A1 is een serieuze optie die verder moet worden verkend.

4.5.16 Het aantal reizigers op de regionale spoorlijnen is in de afgelopen jaren sterk gestegen. De kwaliteitsimpuls voor het regionale spoorwegnetwerk wordt voortgezet:

- Samen met het Rijk, de provincie Drenthe en de vervoerder moet de verbinding tussen Zwolle, Dalfsen, Ommen, Hardenberg en Emmen worden opgewaardeerd. Vooral door hogere frequenties (ieder kwartier een trein), het verbeteren van de aansluitingen in Zwolle en meer zitplaatsen in de spits.
- Er komt een nieuwe rechtstreekse spoorverbinding tussen Hardenberg en Twente. Het overige openbaar vervoer in Noord-Twente wordt hier op afgestemd.
- Samen met de gemeenten Kampen en Zwolle wordt gewerkt aan een meer frequente lightrailverbinding tussen beide steden, de Regiotram. Het uitgangspunt is dat dit ingepast wordt in lokale gebiedsontwikkeling (onder andere Stadshagen) en een aantoonbare reizigersgroei oplevert. De nieuwe lijn maakt zoveel mogelijk gebruik van bestaande infrastructuur.
- Spoorverkeer is een essentiële schakel in het regionale netwerk voor openbaar vervoer. Naast de huidige regionale lijnen moeten op termijn ook de overige regionale spoorwegverbindingen (Zwolle-Nijverdal-Enschede en Deventer-Holtens-Rijssen-Enschede) onder verantwoordelijkheid van de provincie komen.
- Het is wenselijk dat nieuwe regionale stations worden gerealiseerd, ondermeer in Hengelo (Gezondheidspark), Staphorst en Bathmen, mits dit voldoende nieuwe OV-reizigers aantrekt en goed in te passen is in de dienstregeling.

4.5.17 In de komende periode wordt de Hanzelijn opgeleverd, waarmee de reistijd tussen Zwolle en Amsterdam sterk wordt verkort. De treinverbindingen tussen Overijssel en de Randstad worden verder versneld, ondermeer door een verhoging van de snelheid van de treinverbindingen tussen Amsterdam – Amersfoort – Deventer – Twente naar 160 km/h. De provincie dringt, gelet op die wens, bij het Rijk aan op de verbetering van de infrastructuur.

4.5.18 De verbindingen per openbaar vervoer naar Duitsland zijn momenteel nog beperkt. De heropening van de verbinding Enschede – Gronau – Munster/Dortmund laat zien dat hier een groot potentieel ligt. Dit potentieel wordt beter benut:

- Deventer, Almelo en Hengelo worden verder ontwikkeld als knooppunten in de hogesnelheidsverbinding tussen Amsterdam, Osnabrück, Hannover en Berlijn. De provincie bevordert de ontwikkeling van deze knooppunten.
- Er wordt een pilot gestart met een regionale treinverbinding tussen Hengelo, Oldenzaal en Bad Bentheim. Bij gebleken succes moet de verbinding Hengelo-Oldenzaal structureel opgenomen worden in de treindienst naar Rheine en verder. Opening van nieuwe stations in De Lutte en Gildehaus zijn opties die in dat kader worden verkend.

Fiets

4.5.19 Het gebruik van de fiets voor woon-werkverkeer wordt gestimuleerd. De provincie heeft een rol bij de ontwikkeling van het regionale fietsnetwerk:

- Tussen de grote steden in Twente en rondom Zwolle/Kampen en Deventer worden samen met gemeenten fietssnelwegen aangelegd: directe en comfortabele routes van en naar de stad. Waar mogelijk gebeurt dit door het opwaarderen van bestaande fietspaden.
- Samen met ondernemers en gemeenten wordt in een aantal bedrijventerreinen een pilot gestart met elektrische fietsen. Zo wordt het voor werknemers aantrekkelijker gemaakt op de fiets naar het werk te gaan.
- Het aantal stations met 'OV-fiets' wordt uitgebreid, zodat het makkelijker wordt de fiets te gebruiken voor de reis van station naar eindbestemming.
- Er is bijzondere aandacht voor de verkeersveiligheid van fietspaden die door schoolgaande kinderen worden gebruikt.

Goederenvervoer

4.5.20 Het CDA is tegenstander van extra goederenvervoer over het bestaande spoor door Overijssel en Gelderland. Er moeten harde grenzen komen voor overlast en risico's. Zolang alternatieve routes (via onder andere Emmerich-Oberhausen) niet volledig worden benut, kan aanleg van een Noordtak van de Betuweroute niet aan de orde zijn.

4.5.21 Het internationale goederenverkeer moet in ketenperspectief worden gezien. Veel verkeer op de weg en het spoor heeft Overijssel niet als herkomst, bestemming of overslag-/distributiepunt. Samen met verladers, vervoerders en medeoverheden, wordt onderzocht of een optimalisering van deze ketens en de routing daarvan mogelijk is. Wellicht kan een deel van de goederenstroom naar andere routes of andere modaliteiten (bijvoorbeeld via short sea shipping) worden geleid, zodat de overlast en verkeersdruk in Overijssel afneemt.

4.5.22 Binnenvaart op het Twentekanaal en het IJsselmeer kan de wegen sterk ontlasten. De provincie maakt zich daarom sterk voor het verbreden van de vaarroutes en het vergroten van de capaciteit van de diverse bruggen en sluisen op de binnenvaartroutes (onder andere de sluis bij Eefde en Delden, de sluisen in de Afsluitdijk en de sluis in het Meppelerdiep). Ook de inmiddels geplande verdieping van het kanaal Almelo-De Haandrik en het gebruik van de Zuiderzeehaven in Kampen dragen bij aan de aantrekkelijkheid van binnenvaart als vervoersmodaliteit.

Luchtvaart

4.5.22 De doorstart van de Luchthaven Twente, als onderdeel van het bredere pakket aan gebiedsontwikkeling, krijgt een kans. De provincie participeert in de gebiedsontwikkeling. Gekozen wordt voor 'compacte luchthaven in het Groen'. De geluidscontour wordt fors kleiner, waardoor de overlast voor omwonenden ten opzichte van de vroegere situatie afneemt. De exploitatie van de luchthaven moet gedragen worden door een commerciële partij. Mocht het door het slechte economische tij op korte termijn niet lukken een exploitant te vinden, dan moeten de terreinen en ruimtelijke reserveringen voor de middellange termijn behouden blijven. De Luchthaven Twente moet de meest groene luchthaven van Europa worden.

5. Bestuur en financiën

De politieke en maatschappelijke context waarbinnen de provincie Overijssel de komende jaren opereert, staat onder druk en is aan verandering onderhevig. De (inter)nationale economie is voorzichtig uit het dal aan het klimmen en de komende jaren moet aan een stabiel herstel gewerkt worden. Om de positie van Nederland en Overijssel te bestendigen en te versterken zullen steeds vaker scherpe, innovatieve en duurzame keuzes gemaakt moeten worden. De Nederlandse overheden moeten de komende jaren stevig en soms ingrijpend bezuinigen. Het nieuwe kabinet van VVD-CDA heeft dit recent onderstreept.

Tot in detail is nog onduidelijk hoe de beleidsvoornemens van het nieuwe kabinet 'landen' in de provincie. Enkele keuzes van het kabinet ten aanzien van de provincies:

- Er worden nieuwe taken bij provincies en gemeenten gelegd, met gelijktijdig een vermindering van ambtenaren over alle bestuurslagen.
- De provincies moeten zich concentreren op hun kerntaken: ruimte, infrastructuur, regionale economie, milieu/energie, water, landelijk gebied, culturele infrastructuur en sociaal flankerend beleid.
- Voor het Provinciefonds wordt, met inachtneming van reeds gemaakte afspraken, het uitgangspunt "trap op, trap af" weer ingevoerd. Dit houdt in dat de ontwikkeling van de overheidsfinanciën maatgevend is voor de bijdrage uit het Provinciefonds.
- Provincies kunnen MIRT-investeringen voorfinancieren en zullen vaker het voortouw en de eindverantwoordelijkheid hebben. Er komen afspraken met provincies en grote gemeenten over het meebetalen aan infrastructuur, in elk geval voor bovenwettelijke inpassingen.
- De uitvoering van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en de Wet Investering Landelijke Gebied (ILG) wordt gedecentraliseerd naar de provincie, met een korting op het budget van 25%.

Deze forse wijzigingen zijn nog niet zijn uitgekristalliseerd in volledig doorgerekende financiële en operationele gevolgen voor de provincies. Duidelijk is wel dat dit het maken van keuzes, een herformulering van kerntaken en een efficiënter en slagvaardiger bestuur en apparaat van de provincie Overijssel noodzakelijk maakt.

Overijssel opereert in een internationale context. Overijssel en Gelderland zijn immers grensprovincies. Binnen de internationale oriëntatie vragen de betrekkingen met Duitsland speciale aandacht. In het bijzonder de grensoverschrijdende samenwerking in de Euregio's, zoals de gezamenlijke politiediensten.

Wat hebben we de afgelopen periode bereikt?

- Versterken betekenis en profiel van de provincie.
- Er zijn in het kader van Kwaliteit Overijssels Bestuur samen met de VNG pilots gestart op het gebied van vermindering van interbestuurlijk toezicht bij gemeenten.
- Verkoop van de commerciële activiteiten van Essent waardoor financiering werd gevonden voor:
 - Programma 'Investeren In Overijssel' waarmee in de komende 15 jaar ca. € 2,4 miljard in de Overijsselse samenleving wordt geïnvesteerd.
 - Programma 'Investeren Met Gemeenten' waarmee in de komende 2 jaar ca. € 150 miljoen samen met Overijsselse gemeenten wordt geïnvesteerd in provinciale thema's met concrete aanwijsbare resultaten.

Programmapunten:

5.1 Het CDA gaat uit van betrokken, verantwoordelijke en mondige burgers. Politiek en bestuur moeten dicht bij de burger staan. Informatievoorziening en dienstverlening door de provinciale organisatie moeten modern, betrouwbaar en goed zijn. Wij willen een reactie op een vraag binnen 5 werkdagen, tijdige en begrijpelijke informatie via alle beschikbare media (kranten, internet, telefoon, balie, sociale media), snelle(re) procedures, een goede klachtenafhandelingsprocedure, de burger actief en gericht betrekken bij beleidsontwikkeling en ideeën en initiatieven voor onze provincie ondersteunen.

5.2 Dat vraagt om een ambtelijk apparaat dat kwalitatief hoogwaardig, goed presteert en gericht is op samenwerking met overheden, bedrijven en instellingen. We doen daarom mee aan benchmarks en kwaliteitsvergelijking tussen provincies. Er wordt vanuit het perspectief van de klant integraal en slagvaardig gewerkt: we spreken met één mond en zaken worden met tempo uitgevoerd.

5.3 Wij gaan uit van vertrouwen in burgers, organisaties en bedrijven; van de eigen kracht van de samenleving. Daarbij past een compacte en slagvaardige overheid. De provincie Overijssel werkt aan een scherper eigen profiel en beperkt zich tot de kerntaken van gebiedsregisseur en -ontwikkelaar. Dit profiel draait om ruimte, mobiliteit, water, milieu, regionale economie, natuur en culturele infrastructuur.

5.4 Het CDA bepleit een actieve samenwerking met de provincie Gelderland, met gemeenten, waterschappen en maatschappelijke organisaties. Dit vergroot de slagkracht en bevordert de dienstverlening en een efficiënte bedrijfsvoering.

De provincie draagt zorg voor goede afstemming in Noordoost-Nederland en bevordert de samenwerking met de Euregio.

5.5 De bestuurlijke drukte moet worden verminderd. Er moet er een heldere toedeling van verantwoordelijkheden komen, waar nodig met afstoten van taken door de provincie. De bestaande regeldruk wordt verder verminderd. De provincie is terughoudend in het opstellen van nieuwe regels. Deze worden pas geïntroduceerd als tegelijk bestaande worden geschrapt.

Interbestuurlijk toezicht wordt terughoudend uitgevoerd, met erkenning van de eigen verantwoordelijkheid van gemeenten en waterschappen.

5.6 Subsidies dienen een concreet en voor de provincie Overijssel van belang zijnd doel. De provincie maakt transparant waar de subsidies naar toe gaan en wat er mee bereikt wordt. Het aanvragen en verantwoorden van subsidies wordt eenvoudig, zonder onnodige bureaucratie. Subsidies worden regelmatig doorgelicht.

5.7 Het CDA wil dat Overijssel een veilige provincie blijft. Om veilig te kunnen wonen wordt er kritisch gekeken naar inrichtingen in de provincie, zodat er zicht komt op de belangrijkste veiligheidsrisico's. Er wordt een systeem ontwikkeld waarbij jaarlijks over die inrichtingen gerapporteerd wordt.

5.8 Mede door het CDA is de financiële staat van onze provincie gezond. We zijn ook in de gelukkige omstandigheid dat we geld hebben gekregen uit de verkoop van Essent. Het CDA wil dat deze Essent-gelden in een periode van 10 tot 15 jaar opnieuw in Overijssel worden geïnvesteerd, vooral in de sectoren economie, mobiliteit en energie. Het gaat hier bij om investeringen:

- die een stevige impuls zijn voor duurzame economische ontwikkeling en gericht op innovatie en werkgelegenheid;
- in mobiliteit en de aanleg en verbetering van infrastructuur (wegen en bedrijventerreinen, vaarwegen en havens, spoorwegen en stationsomgevingen maar ook snelle internetverbindingen), milieu en veiligheid;
- in projecten voor de ontwikkeling van duurzame energie;
- met een jaarlijks terugkerend rendement, ter compensatie van het weggefallen dividend;
- van gebiedsontwikkelingen in de dynamische steden;
- in het vitale platteland.

5.9 Als het gaat om de reguliere financiële huishouding, zal de financiële positie van de provincie onder druk komen te staan door de aangekondigde bezuinigingen van het kabinet. Daarom pleit het CDA voor:

- het stellen van prioriteiten bij bovengenoemde kerntaken; taken die in beginsel bij een ander bestuursorgaan horen worden daar neergelegd en uitgevoerd;
- het eventueel schrappen van activiteiten die niet tot de kerntaken behoren;
- samenwerken met andere provincies op beleid en bedrijfsvoering; elk mogelijk samenwerkingsterrein en elke mogelijke samenwerkingsvorm wordt onderzocht.

De bezuinigingen zoals deze voorliggen voor de komende jaren, zullen structureel zijn. Eenmalig geld, zoals de Essentgelden, kan niet ingezet worden om structurele bezuinigingen te dekken.